

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER

FULLETEN

EFSANE

SBD NOTLARI

SB.7.2.1

KÜRESELLEŞMENİN İNSAN VE TOPLUM HAYATINA ETKİSİ

Konu Özetleri

SBD Bilgi

Kavram Kartları

Kazanım Odaklı

HAZIRLAYAN

Muammer ASLAN

KÜRESELLEŞME NEDİR?

2. ÖĞRENME ALANI · EVİMİZ DÜNYA

7. SINIF

7.2.1 KÜRESELLEŞMENİN İNSAN VE TOPLUM HAYATINA ETKİSİ

Öğrenme çıktısı: Küreselleşmenin insan ve toplum hayatına etkisini **çözümleyebileceksiniz**. Anahtar kavramlar: **küreselleşme, ekonomi, ihracat, e-ticaret, Orta Koridor, iletişim sistemleri, kültürel miras, popüler kültür, salgın, çevre sorunları, sürdürülebilirlik, Yeşil Vatan, millî ve manevi değerler**.

Görsel 2.1 · Aylar süren yolculuk birkaç saate indi

Görsel 2.2 · Dünyanın öbür ucuna saniyede 'merhaba'

Görsel 2.3 · Yeni lezzetler, farklı kültürler

Görsel 2.4 · Bir aşı dünyayı kurtarır, bir hastalık her yere yayılır

KÜRESELLEŞME NEDİR?

Dünyanın **ekonomik, kültürel ve siyasi** olarak birbirine daha bağlı hâle gelmesi süreci. Yalnız bireyleri değil **toplumları** da etkiler; en belirgin görüldüğü alanlar: **ekonomi, ulaşım, iletişim, kültür, sağlık, çevre**. Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle bireyler ve ülkeler arasındaki etkileşim arttı, ekonomik-kültürel ilişkiler güçlendi.

Olumsuz yönleri: yerel kültürlerin zayıflaması, salgın hastalıkların hızla yayılması, çevre sorunlarının artması, zenginliğin adil paylaşılması, yerel işletmelerin zor durumda kalması.

Görsel 2.5 · Uzaktan eğitim

KEŞFEDELİM · KAĞAN VE COVID-19 SALGINI

Çin'de ortaya çıkan salgın kısa sürede dünyaya yayıldı; Kağan uzaktan eğitimle derslere devam etti, Sağlık Bakanlığı'nın **resmî kaynaklarını** takip etti. **Çıkarımlar:** 1. Ülkeler arası **ulaşımın** hızlı olması → hastalık kısa sürede yayıldı · 2. **İletişim** teknolojisi → ülkeler araştırma sonuçlarını paylaşarak ortak çözüm geliştirdi · 3. Bir ülkede başlayan salgın diğer ülkelerde **ticaret, eğitim, turizm** alanlarını olumsuz etkiledi · 4. Kısıtlamalar ve karantina → **sosyal hayat** zorlaştı · 5. Salgında **yüz yüze iletişim** zayıfladı, yerini teknoloji aldı.

YAZILI RADARI

● **Yazılıda nasıl sorulur?** "Küreselleşme nedir? Etkilediği alanlar?" · Salgın örneğinden "küreselleşmenin hangi yönü?" (hızlı yayılma → olumsuz; ortak aşı çalışması → olumlu). "Küreselleşmenin olumsuz etkileri ve çözüm önerileri?"

KAVRAMLAR

Küreselleşme: Dünyanın ekonomik, kültürel, siyasi bütünleşmesi.

Yerel kültür: Bir bölgeye özgü kültür.

Karantina: Bulaşmayı önlemek için ayırma.

Resmî kaynak: Devlet kurumlarının açıklamaları.

Etkileşim: Karşılıklı etkileme.

Salgın: Hastalığın hızla yayılması.

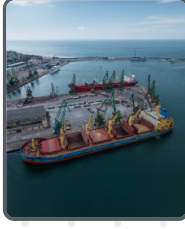
Uzaktan eğitim: Çevrim içi ders.

Kısıtlama: Sınırlama.

7.2.1 EKONOMİ, ULAŞIM VE İLETİŞİM

Görsel 2.6 · Küreselleşme (temsili)

Görsel 2.7 · Ticaret · liman

EKONOMİ

Sanayi İnkılabı öncesinde ulaşım-iletişim sınırlıydı; ticaret çoğunlukla ülke sınırları içindeydi. Hızlı trenler, dev kargo gemileri, uçaklar + genel ağ, akıllı telefon, uydu → ticaret **dünya çapında**; farklı ülkelerde üretilen ürünlere kolay ulaşım; **uluslararası şirketlerin** sayısı arttı. Sorunlar: zenginliğin **adil paylaşılmaması**, küçük yerel işletmelerin zorlanması.

Grafik 2.1 · Türkiye ihracatı: 2015-2025 arasında genel olarak **arttı**; **2020'de düşüş** → COVID-19 salgını, sınırların kapanması, üretim ve ulaşımın durması. Artışın nedenleri: ulaşım-iletişim gelişimi, e-ticaret, yeni pazarlar, üretim kapasitesi.

ULAŞIM

Geçmişte az yük taşıyan yavaş araçlarla uzun yolculuklar; Sanayi İnkılabı sonrası **daha fazla kapasiteli ve hızlı** taşıtlar → iş ve turizm seyahatleri arttı → bireyler ve toplumlar arası etkileşim. **Orta Koridor (Trans-Hazar Uluslararası Taşımacılık Koridoru):** Çin'in doğusundan Kazakistan, Hazar Denizi, Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden **Türkiye'ye**, oradan **Avrupa'ya** uzanır; demir yolu ticaret hacmi potansiyeli **75 milyar dolar**. Türkiye'ye katkısı: ticaret, lojistik, yatırım, istihdam, **Avrasya ticaretinin merkezi** olma; ülkeler arası iş birliğini artırır.

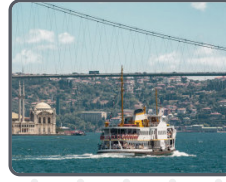
Görsel 2.9 · Orta Koridor hattı

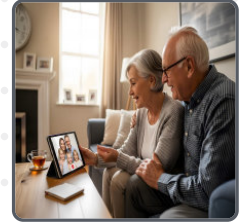
Uçak

Hızlı tren

Görsel 2.8 · Deniz ulaşımı

Görsel 2.10 · Görüntülü görüşme

İLETİŞİM SİSTEMLERİ

Genel ağ ve mobil cihazlar → bilgiye ulaşmak kolaylaştı, bilgi hızla yayıldı, yaşam biçimleri değişti; görüntülü-sesli iletişimle ekonomik ilişkiler hızlandı, uzaktakilerle canlı görüşme. Günlük kolaylıklar: trafikte **alternatif yol** uygulamaları, dünyadaki olaylara anında erişim, **e-ticaret** ile başka ülkelerden alışveriş, çevrim içi eğitim ve sağlık. **Grafik 2.2:** e-ticaretin toplam ticaretteki payı 2021-2025'te **%17'den %22'ye** yükseldi → alışveriş alışkanlıkları dijitalleşiyor; genel ağ ve iletişim teknolojileri e-ticaretin payını artırdı.

YAZILI RADARI

● **Yazılıda nasıl sorulur?** Grafik yorumu: "2020'deki ihracat düşüşünün nedeni?" → salgın. "Orta Koridor hangi ülkelerden geçer, Türkiye'ye katkısı?" · "E-ticaret payının artması neyi gösterir?" · "Sanayi İnkılabı ticareti nasıl etkiledi?"

KAVRAMLAR

Sanayi İnkılabı: Makineli üretime geçiş (18. yy).

Uluslararası şirket: Birçok ülkede faaliyet gösteren şirket.

Trans-Hazar: Hazar Denizi üzerinden geçen.

E-ticaret: Genel ağ üzerinden alışveriş.

Ticaret hacmi: Alım-satımın toplam değeri.

İhracat: Yurt dışına mal satma.

Orta Koridor: Çin-Türkiye-Avrupa ticaret hattı.

Lojistik: Taşıma ve depolama hizmetleri.

Uydu: Dünya çevresinde dönen iletişim aracı.

7.2.1 KÜLTÜR, SAĞLIK VE ÇEVRE

Görsel 2.11 · Bazı kültürel öğelerimiz

KÜLTÜR

İnsanlar **somut ve somut olmayan** kültürel miras öğeleri oluşturdu; küreselleşmeyle bu öğeler başka ülkelere taşındı → bazı toplumlarda **kültürel çeşitlilik** arttı ama yerel kültürler **yok olma tehlikesiyle** karşılaştı. Bir kültürün kıyafet, yemek, müzik, eğlence öğeleri başka kültüre yerleşebilir → **popüler kültür** kaynaklı değişim. Ana dile çok fazla yabancı sözcük girmesi millî dillerin **bozulmasına** yol açabilir → başka kültürleri tanımak kadar **millî kültüre sahip çıkmak** da önemli. Kahve: ithal çekirdekler Türk üreticilerin elinde **dünya markasına** dönüştü (Türk kahvesi).

SAĞLIK

Bilim ve teknolojiyle teşhis-tedavi kolaylaştı, başka ülkelerde tedavi imkânı arttı. Ancak hastalıkların yayılması hızlandı → **COVID-19** en somut örnek. **TİKA** (Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı) Senegal Toub'a'da **Ndamatou Halk Sağlığı Merkezi** acil servisini tıbbi cihazlarla donattı (yılıda ~25 bin kişiye hizmet) → sağlıkta uluslararası **iş birliği** dünya toplumlarının sağlığını, dayanışmayı ve Türkiye'nin itibarını güçlendirir.

Görsel 2.12 · TİKA tıbbi ekipman desteği

Görsel 2.13 · Çevre sorunları

ÇEVRE SORUNLARI

Küreselleşmeyle artan **üretim, tüketim ve ulaşım** → doğal kaynakların yoğun kullanımı → **karbon salınımı**, doğal yaşam alanlarının tahribi, kirlilik, bilinçsiz kaynak kullanımı. Sorunlar yerel olmaktan çıkıp **küreselleşti**: **iklim krizi, küresel ısınma, biyolojik çeşitlilik kaybı, ormansızlaşma, erozyon, atıklar, su kirliliği** → tüm dünyayı ilgilendiren, ortak dayanışma ve acil çözüm gerektiren sorumluluk.

Çözüm: uluslararası dayanışma şart ama başlangıç noktası bireyin kendi yaşam alanı → "**yerelden evrensele**": kaynakların doğru kullanıldığı **bilinçli üretim**, ihtiyaç kadar alan **bilinçli tüketim, israfı** önleme.

Görsel 2.14 · Yeşil Vatan Projesi

YEŞİL VATAN · BENİM OKULUM GELECEĞE ÇARE

MEB'in tüm bölgelerde çevre ve **sürdürülebilirlik** etkinlikleri; "Yeşil Vatan Tematik Takvimi" rehberi; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin "**köklerden geleceğe**" şiarı; "**Yeşil Vatan'ı korumak, vatanı korumaktır!**" Okulun ilk günü film ve **fidan** hediyesi; yıl boyu eğitim, şenlik, atölye ve saha çalışmaları.

YAZILI RADARI

● **Yazılıda nasıl sorulur?** "Küreselleşmenin kültüre olumlu ve olumsuz etkisi?" · "TİKA'nın Senegal projesi neyi gösterir?" → sağlıkta iş birliği. "Küresel çevre sorunlarına dört örnek?" · "Yerelden evrensele ilkesi ne demektir?" · "Çevre sorunlarını azaltmanın temel yolları?"

KAVRAMLAR

Somut kültürel miras: Yapı, eşya gibi elle tutulur miras.

Popüler kültür: Geçici, yaygın gündelik kültür.

Karbon salınımı: Atmosfere karbondioksit bırakılması.

Biyolojik çeşitlilik: Canlı türlerinin zenginliği.

İsraf: Gereksiz harcama.

Somut olmayan miras: Gelenek, müzik, el sanatı gibi miras.

TİKA: Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı.

İklim krizi: İklimin tehlikeli biçimde değişmesi.

Sürdürülebilirlik: Kaynakları gelecek nesillere aktararak kullanma.

Yeşil Vatan: Ormanlarımız; MEB çevre projesi.

7.2.1 MİLLÎ VE MANEVİ DEĞERLERİ KORUMAK

Görsel 2.15 · Küreselleşme ve sosyal etkileşim

Görsel 2.16 · Türkiye Kültür Yolu Festivali

KÜRESELLEŞMENİN OLUMSUZ ETKİLERİNDEN KORUNMAK

Farklı coğrafyalardaki insanlar ekonomik, kültürel, sosyal açıdan birbirini etkiler → bazı yerel kültürler olumsuz etkilenir: **konuşma dilinde bozulma**, **hazır gıda** tüketiminin artması, **aşırı ve gereksiz alışveriş**, popüler kültürle yaygınlaşan müzik-eğlence türleri. Küreselleşmenin imkânlarından yararlanırken **bilinçli tercihler** yapmak gerekir.

Özgürlük ve sorumluluk: özgürlük bireyin kendi kararını vermesidir; ancak **sorumlulukla** anlam kazanır. Bireyler dilini, kültürünü, millî-manevi değerlerini **koruma sorumluluğu** taşır: medya içeriklerini **eleştirel** seçmek, tüketimde bilinçli olmak, kültürel değerlere sahip çıkmak.

Kültür Yolu Festivali: geleneksel el sanatları, köklü tarih, millî musiki ve kültürel zenginlikler; modern **dijital sergiler**, **konserler**, **tiyatrolar**la geniş kitlelere ulaşır; gençler kültürel kimliklerini tanır ve sahiplenir → değerleri korumak, zengin kültürü modern ve kapsayıcı platformlarla günümüze taşımaktır.

ALAN	OLUMLU ETKİ	OLUMSUZ ETKİ
Ekonomi	Dünya çapında ticaret, ürün çeşitliliği, ihracat, yatırım, istihdam	Adaletsiz paylaşım, yerel işletmelerin zorlanması, krizlerin yayılması
Ulaşım-iletişim	Hızlı seyahat, anında haberleşme, e-ticaret, çevrim içi eğitim	Salgınların hızlı yayılması, bilgi kirliliği, teknoloji bağımlılığı
Kültür	Farklı kültürleri tanıma, kültürel çeşitlilik, kültür ihracı	Yerel kültürlerin zayıflaması, dilin bozulması, popüler kültür
Sağlık	Teşhis-tedavide gelişme, uluslararası iş birliği (TİKA), aşı paylaşımı	Hastalıkların tüm dünyaya hızla yayılması
Çevre	Küresel farkındalık, ortak çevre anlaşmaları	Karbon salınımı, iklim krizi, kirlilik, kaynak tüketimi

KAVRAM HARİTASI · KÜRESELLEŞMENİN ETKİLERİ

İnsan üzerindeki etkisi: tüketim alışkanlıklarının değişmesi, dijital iletişim, uzaktan çalışma, farklı kültürleri tanıma, yabancı sözcük kullanımı · **Toplum üzerindeki etkisi:** ticaret hacminin artması, kültürel etkileşim, çevre sorunlarının yaygınlaşması, ulaşım-iletişim ağlarının gelişmesi, salgınların hızlı yayılması

YAZILI RADARI

● **Yazılıda nasıl sorulur?** "Millî ve manevi değerleri korumak için neler yapılmalı?" · "Özgürlük ile sorumluluk ilişkisi?" · "Kültür Yolu Festivali hangi amaca hizmet eder?" · Alan-etki tablosu: bir örnek verilip olumlu/olumsuz ve hangi alan sorulur.

KAVRAMLAR

Millî değerler: Bir milletin ortak değerleri (dil, bayrak, tarih).

Bilinçli tüketim: İhtiyaç kadar, düşünerek alışveriş.

Özgürlük: Kendi kararını verebilme.

Kültürel kimlik: Bireyin kültürüyle tanımlanması.

Hazır gıda: Fabrikada işlenmiş yiyecek.

Manevi değerler: İnanç, ahlak, gelenek gibi soyut değerler.

Eleştirel düşünme: Bilgiyi sorgulayarak değerlendirme.

Kültür Yolu Festivali: Kültürel mirası tanıtan ulusal etkinlik.

Kapsayıcı: Herkesi içine alan.

TEST

MİNİ TEST

5 soru • yeni nesil • önerilen süre 8 dakika

Doğru: ___ / 5

1 Dünyanın ekonomik, kültürel ve siyasi olarak birbirine daha bağlı hâle gelmesi sürecine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayileşme B) Küreselleşme
C) Kentleşme D) Dijitalleşme

2 Çin'in doğusundan Kazakistan, Hazar Denizi, Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden Türkiye'ye, oradan Avrupa'ya uzanan ticaret hattı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpek Yolu B) Orta Koridor
C) Kral Yolu D) Baharat Yolu

3 Bir ülkede ortaya çıkan COVID-19 salgını ulaşımın hızlı olması nedeniyle kısa sürede tüm dünyaya yayılmıştır.

Bu durum küreselleşmenin hangi alandaki olumsuz etkisine örnektir?

- A) Kültür B) Sağlık
C) Eğitim D) Ulaşım altyapısı

4 • İklim krizi • Biyolojik çeşitlilik kaybı • Su kirliliği

Bu sorunlar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yalnızca gelişmiş ülkeleri ilgilendirir. B) Küresel nitelikli olup ortak dayanışmayla çözülebilir.
C) Tek bir ülkenin kararıyla çözülebilir. D) Küreselleşmeyle ilgisi yoktur.

5 Konuşma dilinde bozulmalar, hazır gıda tüketiminin artması ve aşırı alışveriş gibi sorunlara karşı bireylerin bilinçli tercihler yapması ve kültürel değerlerine sahip çıkması beklenir.

Bu anlayış aşağıdakilerden hangisini korumaya yöneliktir?

- A) Uluslararası şirketleri B) Millî ve manevi değerleri
C) E-ticaret hacmini D) Ulaşım koridorlarını

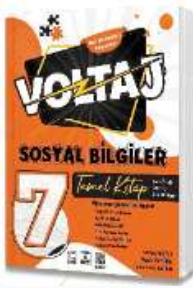
SORU	CEVAP	KISA ÇÖZÜM
1. Soru	B	Tanım küreselleşmeye aittir.
2. Soru	B	Trans-Hazar hattı Orta Koridor'dur.
3. Soru	B	Salgının yayılması sağlık alanındaki olumsuz etkidir.
4. Soru	B	Küresel çevre sorunları ortak dayanışma gerektirir.
5. Soru	B	Bilinçli tercihler millî ve manevi değerleri korur.

DAHA FAZLASI İÇİN OKUT!

7. Sınıf Sosyal Bilgiler Kitap Tavsiyeleri

Yazılıdan 100 almaya hazır mısın? Bu sorularla kendini test ettin, şimdi sıra denemelerde ve bursluluk sınavlarında fark yaratmakta! **Voltaj Serisi** kitaplarıyla pratik yap, sınav maratonunda hep bir adım önde ol.

Sosyal Bilgiler Temel Kitap

- ✓ Konu özeti ve etkinlik.
- ✓ Video çözümlü.
- ✓ Akıllı tahta desteği.
- ✓ Müfredata %100 uyumlu.

36 Haftalık Fasikül

- ✓ Haftalık konu takibi.
- ✓ Yeni nesil sorular.
- ✓ Kazanım kavrama testleri.
- ✓ Pratik çek-kopar yapı.

Yeni Nesil Soru Bankası

- ✓ Beceri temelli sorular.
- ✓ Mantık muhakeme odaklı.
- ✓ Bölüm sonu denemeleri.
- ✓ Tamamı video çözümlü.

SOSYAL BİLGİLER DÜNYASI®

Bu metin ve doküman Muammer ASLAN tarafından "Sosyal Bilgiler Dünyası" için hazırlanmıştır.

www.sosyalbilgilerdunyasi.com